

ว่าลักษณะงานที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวัน และชีวิตครอบครัว และก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพในระดับน้อย ความรับผิดชอบในครอบครัว ภาระงานบ้านเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและความก้าวหน้าในอาชีพน้อยด้วยเช่นกัน

แต่การศึกษาเชิงคุณภาพที่ได้จากกรณีศึกษา 10 กรณี และคำถามปลายเปิดช่วยให้ผู้ศึกษาได้คำตอบที่ชัดเจน ซึ่งบางประเด็นขัดกับผลที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณ กล่าวคือ วิถีชีวิตของผู้หญิงที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับธนบัตร เป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยวต่างคนต่างอยู่ทุกคนต้องช่วยตัวเอง การดำเนินชีวิตครอบครัว และชีวิตการทำงานเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน เร่งรีบตามสภาพแวดล้อม ประกอบกับผู้หญิงรับภาระทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้านไว้ในขณะเดียวกัน วิถีชีวิตจึงผูกพันกับงาน และการดูแลครอบครัว ชีวิตการทำงานมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการนำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงาน จำเป็นต้องปรับสภาพการทำงานให้สอดคล้องกับเครื่องจักรที่นำมาใช้ ลักษณะการทำงานต้องรับผิดชอบเงินจำนวนมาก และไม่ค่อยมีอิสระในการเคลื่อนไหว คงนั่งในท่าเดียวต่อเนื่องกันวันละหลายชั่วโมง มีการใช้กล้ามเนื้อบริเวณข้อมือเป็นหลัก ก่อให้เกิดอาการปวดกล้ามเนื้อ มือ คอ หลัง และไหล่ นอกจากนี้การทำงานเกี่ยวข้องกับธนบัตร ที่ผ่านการหมุนเวียนใช้แล้ว มีโอกาสสัมผัสฝุ่นและสิ่งปนเปื้อนธนบัตร เช่น เชื้อราหรือแบคทีเรีย ซึ่งโดยทั่วไปไม่ก่อให้เกิดโรคในคน แต่อาจกระตุ้นให้เกิดอาการของโรคภูมิแพ้ได้ง่าย ส่วนเหตุผลที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ผู้หญิงปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับธนบัตร คือผู้หญิงมีคุณลักษณะเหมาะสมกับงานละเอียด เป็นงานที่ใช้ทักษะในการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ จึงได้รับค่าจ้างค่าตอบแทนค่อนข้างน้อย

ผู้ศึกษาเสนอแนะให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยการนำหลักของอาชีวอนามัย และการยศาสตร์ (ergonomics) มาใช้ เพื่อให้พนักงานสามารถทำงานอย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัย ไม่เกิดอุบัติเหตุหรือโรคอันมีสาเหตุมาจากการทำงานตลอดจนได้รับการพิจารณาค่าจ้าง และค่าตอบแทนที่เหมาะสม